

Yleislääkärin empatiakyvyllä yhteys penisilliinin määräämiseen

Tanskalaisessa tutkimuksessa verrattiin yleislääkärin empatiakyvyn yhteyttä lääkärin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin, työotteeseen ja mikrobilääkkeiden määräyksiin. Kysely lähetettiin 1 196 yleislääkärille, joista 39 % vastasi kyselyyn. Empaattisimpien ja vähiten empaattisten yleislääkärien vastaukset analysoitiin. Empaattisimmista lääkäreistä 61 % oli naisia, ja he pitivät vähiten empaattisiin lääkäreihin nähden tärkeämpänä potilas-lääkärisuhdetta, vuorovaikutusta kollegoiden kanssa ja äyllisiä virikkeitä sekä määräsivät vähemmän penisilliiniä. Vähiten empaattisista lääkäreistä 67 % oli miehiä. Ryhmien välillä ei esiintynyt eroa lääkäreiden iässä tai työtyytyväisyydessä tai vastaanoton koossa tai sijainnissa. Tutkijat toteavat päätelmässään, että empaattisimmat potilaslähtöisesti työskentelevät yleislääkärit määräävät vähemmän penisilliiniä kuin vähiten empaattiset kollegat. (Kristensen T ym. BMC Primary Care 2022;23:243)

Protonipumpun estäjien käyttöaiheisiin tulisi kiinnittää huomiota

Protonipumpun estäjien (PPI) käyttöaiheina ovat lähinnä ruokatorven refluksisairauden oireiden hoito, refluksiruokatorvitulehduksen hoito ja ehkäisy, *Helicobacter pylori*n häätö yhdessä sopivien mikrobilääkkeiden kanssa sekä maha- ja pohjukaisuolihaavojen hoito sekä ehkäisy riskipotilailla, jotka tarvitsevat jatkuvaa tulehduskipulääkitystä. Tästä huolimatta protonipumpun estäjät ovat eniten käytettyjä lääkkeitä. Hollantilaisessa perusterveydenhuollon rekisteritutkimuksessa haluttiin selvittää PPI-lääkkeiden sopimattomaan käyttöön liittyviä tekijöitä. Tutkimusta varten selvitettiin vuosien 2016–2018 väliltä kaikki uudet PPI-lääkkeiden aloitukset 148 926 perusterveydenhuollon potilaalta. Heistä 16 %:lle oli aloitettu protonipumpun estäjä ja 56 %:lle käyttöaihe lääketä aloitettaessa oli väärä. Dyspepsian käyttöaiheella aloitetuista lääkityksistä kolmanneksella lääkettä ei lopetettu kolmen kuukauden aikana, ja heillä, joilla tulehduskipulääke oli käyttöaiheena, joka kymmenennellä lääkitystä jatkettiin tulehduskipulääkkeen lopetuksen jälkeen. PPI-lääkkeiden sopimattomaan käyttöön liittyivät potilaan iäkkyys ja tulehduskipulääkkeiden käyttö silloin, kun se ei ollut indikaatio protonipumpun estäjien käyttöön pienen riskin potilailla. Tutkijoiden mukaan PPI-lääkkeiden käyttöaiheisiin tulisi kiinnittää huomiota ja kehittää menetelmiä

epäsopivan käytön tunnistamiseksi. (Koggel LM ym. Br J Gen Pract 2022; DOI: <https://doi.org/10.3399/BJGP.2022.0178>)

Kokemattomat yleislääkärit kokevat useimmin vastaanotot vaikeiksi

Norjalaistutkimuksessa haluttiin selvittää kyselyn avulla eroja kokeneiden ja kokemattomien yleislääkärien työn määrässä ja sisällössä. Kyselyyn yhdestä tyyppillisestä kliinisestä työpäivästä vastasi 1 032 yleislääkäriä. Ryhmien välillä ei ollut eroja potilaskontaktien tai käsiteltyjen kliinisten ongelmien määrässä. Kokemattomat lääkärit kokivat enemmän haastavia tai eripuraisia vastaanottoja, ja ne liittyivät pääasiallisesti keskushermostoon vaikuttavien lääkkeiden määräämiseen, sairausloman kirjoittamiseen tai lähetteden tekemiseen jatkotutkimuksiin silloin, kun perusteet sille olivat heikot. Molemmissa ryhmissä useimmat lääkärit raportoivat työperäisestä stressistä, jolla oli negatiivinen vaikutus heidän koettuun terveyteensä. Tutkijat toteavat päätelmässään, että työkuormassa ei ollut eroa kokeneiden ja kokemattomien lääkäreiden välillä, mutta kokemattomat lääkärit kokivat vastaanotot useammin vaikeiksi. Tämä tulisi huomioida erikoislääkärikoulutuksessa. Työperäisen stressin yleisyyden pitäisi toimia indikaattorina yleislääkärin työn uudelleen organisoinnille. (JohnsenTM ym. BMC Primary Care 2022;23:216)

TUOMAS KOSKELA
Tampereen yliopisto